

عنوان مقاله:

مذهب و توسعه در ایران: بررسی سه دیدگاه پس از انقلاب اسلامی ایران

محل انتشار:

فصلنامه علمی پژوهشی متین (امام خمینی و انقلاب اسلامی)، دوره 1، شماره 2 (سال: 1378)

تعداد صفحات اصل مقاله: 15

نویسنده:

یحیی فوزی - عضو هیات علمی گروه اندیشه سیاسی در اسلام، پژوهشکده امام خمینی و انقلاب اسلامی، تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

بعد از جنگ دوم جهانی نظریات مختلفی در خصوص توسعه جهان سوم ارائه شده است. یکی از مکاتب غالب در این حوزه مکتب مدرنیزاسیون است که در این مقاله ضمن بررسی و نقد نسبت مذهب و توسعه در این مکتب، به دیگر نظریات جدید در مطالعات توسعه نیز اشاره شده است که در این نظریات جدید بر مطالعه تاریخی و موردی کشورها به منظور ارائه راهکارهای مناسب برای توسعه آن جوامع تاکید می شود و نقش ارزشهای بومی و مخصوصا مذهب به عنوان یکی از عوامل تاثیرگذار بر کنش افراد در روند توسعه مورد توجه قرار می گیرد. در ادامه مقاله، نگرشهای مختلفی که بعد از انقلاب در مورد راهکار توسعه در ایران ارائه گردیده تحت دو مقوله نگرش نوومدرنیزاسیونی به توسعه و نگرش بومی مذهبی به توسعه بررسی می شود. به اعتقاد نویسنده نگرش دوم بیشتر با نظریه های جدید در خصوص توسعه انطباق دارد و از حمایت نظری بیشتری نیز برخوردار است. در پاسخ به این پرسش که مذهب تا چه اندازه در اهداف و راهکارهای توسعه در ایران نقش دارد، نگرش دوم به سه دیدگاه فرعی تر تقسیم می شود که به نظر نویسنده تنها یکی از این دیدگاهها توانایی نظریه پردازی برای مبانی توسعه بومی در کشور را داشته، قدرت انطباق بیشتری با ویژگیهای مذهبی، ملی کشور و نظام بین الملل دارد که حمایت و تقویت این نگرش می تواند به توسعه پایدار، مداوم و مشروع در جمهوری اسلامی ایران بینجامد. خلاصه ماشینی: "یکی از مکاتب غالب در این حوزه مکتب مدرنیزاسیون است که در این مقاله ضمن بررسی و نقد نسبت مذهب و توسعه در این مکتب، به دیگر نظریات جدید در مطالعات توسعه نیز اشاره شده است که در این نظریات جدید بر مطالعه تاریخی و موردی کشورها به منظور ارائه راهکارهای مناسب برای توسعه آن جوامع تاکید می شود و نقش ارزشهای بومی و مخصوصا مذهب به عنوان یکی از عوامل تاثیرگذار بر کنش افراد در روند توسعه مورد توجه قرار می گیرد. به هر حال مجموعه این مباحث تفسیری، فقهی و کلامی سه نظریه مختلف را در بین هواداران نگرش بومی مذهبی به توسعه که معتقد به اهمیت نقش مذهب در برنامه ریزی توسعه بودند به وجود آورده است که به شرح زیر می باشند: ۱ گروهی که می توان از آنها تحت عنوان «حداقل گرایان مذهبی» نام برد معتقدند که شریعت، اهداف و جهت گیریهای کلان زندگی این جهانی و از جمله توسعه را ترسیم کرده اما در خصوص راهکارهای رسیدن به آنها سخنی نگفته است و آن را به تجربه و عقل آدمی واگذار کرده است. در نتیجه می توان گفت این دیدگاه که انطباق کاملی با مبانی نظری شیعی (از جمله برخورد فعال با رابطه دین و دنیا، نگرش خاص به سیاست، مشروعیت توسعه گران، جامعیت دین) دارد دارای مکانیسم لازم برای انطباق شریعت با مصالح جامعه اسلامی می باشد؛ زیرا از یکسو با به رسمیت شناختن عقل، بنای عقلا، عرف و تاکید بر مصلحت به عنوان پیشخوانه حکمت احکام و از سوی دیگر با پذیرش نقش و نظر عقلا و کارشناسان در حوزه مباحث (مالانص فیه) از واقع گرایی، انعطاف پذیری و مصلحت اندیشی لازم برخوردار است."

کلمات کلیدی:

مذهب، توسعه، مدرنیزاسیون، مدرن، مدرنیستها، بومی، اسلامی، راهکارهای توسعه در ایران نقش، مکتب، مبانی توسعه بومی در کشور

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1820036>

